

“Αγιοί Κολλυβάδες”

Ἐκκλησιαστική Ἐπιθεώρησι Ὁρθοδόξου

Πίστewος, Ζωῆς καί Ὁμολογίας

Ἑπεύθυνος ἐκδόσεως π. Νικόλαος Δημαρᾶς Δρ. Ν.

Σεπτέμβριος 2004

Τό πνεῦμα τῆς ἀσκήσεως

Ἡ Ὁρθόδοξη ἐγκράτεια καί γενικά ἡ πνευματική ἀσκησι, ἀποβλέπει πάντα σέ ἀνώτερο πνευματικό σκοπό, στόν Ἁγιασμό τῆς ψυχῆς. Ἐνῶ καί ἡ ἄλλη ἀκόμη κοσμική ἀσκησι, ὅπως τῶν πλανεμένων Γιόγκα κ.λ.π., γίνεται, γιά νά κάνουν εὐλίγιστο κορμί, νά γυρίζουν τά πόδια καί τά χέρια καί νά καμαρώνονται ἀπό ἀνόητους ἀνθρώπους καί νά κοροϊδεύονται μετὰ ἀπό τούς γελοίους δαίμονες.

Ἡ ἀσκησι πού γίνεται γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδή μέσα της κρύβει καί τήν ἀγάπη τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς μας, τήν ὁποία ἀγαπάει ὁ Χριστός μας, πολύ γλυκαίνει καί ξεκουράζει μέ τήν κούρασί της τήν ψυχή, δυναμώνει καί τό σῶμα, φέρνει παράλληλα καί τήν ἀπάθεια, διότι ταπεινώνονται οἱ ἄτακτες κινήσεις τοῦ σώματος, καί τότε συντηρεῖται καί μέ λιγότερες τροφές, γιατί ἐπαρκοῦν, ὅταν ὑπάρχη ἡ εἰρήνη στήν ψυχή καί ἡ ἡμεράδα στό σῶμα.

Ἡ ποικιλία τῶν φαγητῶν, ιδίως τῶν λιπαρῶν, δέν ἀρμόζει ὄχι μόνον στούς Μοναχοῦς ἀλλά οὔτε καί σέ εὐλαβεῖς πιστούς, ἐκτός φυσικά ἀπό τίς ἐορτές γιά τό χαρμόσυνο τῆς ἡμέρας, εἰς δόξαν Θεοῦ, ἢ σέ φιλοξενία ἀπό ἀγάπη. Γιά τούς ἀρρώστους δέν γίνεται λόγος, διότι δικαιοῦνται τήν κατάλυσι, ἀρκεῖ νά δοξάζουν τόν Θεό στούς πόνους, γιά νά στεφανωθοῦν σάν τούς Ἁγίους Μάρτυρας.

Ἡ ἐγκράτεια γιά τούς ὑγιεῖς νέους εἶναι τό γερώτερο χαλινάρι κατὰ τῶν παθῶν γιά νά κυριαρχῇ τό πνεῦμα, καί νά ἐπικρατῇ ἡ διπλή εἰρήνη. Μέ τήν καθαρότητα τότε τῆς καρδιάς μποροῦν πιά νά βλέπουν ἀγνά τούς ἀνθρώπους, σάν Ἄγγελοι νά βλέπουν Ἁγγέλους. Ἐνῶ ἐκεῖνοι πού δέν ἐγκρατεύονται καί ζοῦν ἀχαλίνωτοι, καί τούς Ἁγγέλους ἀκόμη θά τούς ἴδουν σαρκικά, ὅπως οἱ

Σοδομίτες, (Γεν. 19, 5) πού εἶχαν ἀπομακρυνθῆ ἀπό τόν Θεό. Ἐπόμενο φυσικά εἶναι αὐτοί πού ἀγαποῦν τήν καλοθρεμένη τους σάρκα καί τήν καλοπέρασι, νά ἀγαποῦν τούς ἀνθρώπους σαρκικά καί νά γκρεμισθοῦν ἀπ' αὐτήν πνευματικά.

“Ὅσοι ἀγαποῦν νά εἶναι ἡ σάρκα τους σκελετωμένη ἀπό τήν ἀσκησι, τήν εὐλαβοῦνται τότε καί σάν ἱερό λείψανο καί τήν ἀγαποῦν σάν καλό φίλο τῆς ψυχῆς, ὅπως καί ὄλους τούς ἀνθρώπους τούς ἀγαποῦν ἀθῶα, σάν εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, σάν ἀδέλφια τους.

Οἱ ἀγνοί λογισμοί πολύ ἐξαγνίζουν τήν ψυχή καί ἀχρηστεύουν ὅλα τά ὄπλα τοῦ δαίμονος τῆς πορνείας, καί ἔτσι δέν μπορεῖ νά πολεμήσῃ πιά ὁ ἐχθρός οὔτε μέ λογισμούς οὔτε μέ σαρκικούς ἐρεθισμούς, καί ἡ παιδική ἐκείνη ἀθωότητα προφυλάσσει τόν ἀνθρωπο καλύτερα ἀπό κάθε ἄλλο φυλαχτό στούς κινδύνους, διότι μέσα στό ἀγνό τότε σῶμα διατηρεῖται ἡ ἀγνή ψυχή, καί μέσα στήν ἀγνή ψυχή παραμένει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ.

Δέν ὑπάρχει ἰσχυρότερος ἀνθρωπος στόν κόσμο ἀπό ἐκεῖνον πού παλεύει μέ τόν ἀνθρωποκτόνο καί χτυπάει ἀλύπητα τά πάθη του καί τά κόβει καί ἐλευθερώνεται πνευματικά ἀπό τήν σκλαβιά τῶν παθῶν.

Ταπείνωσι καί πραότητα

“Ὅσοι ἔχουν πολλή διάκρισι, ἔχουν Ἀρχοντική ἀγάπη καί ταπείνωσι, καί τήν πικρή ἀκόμη ἀλήθεια τήν γλυκαίνουν μέ τήν καλωσύνη τους καί τήν λένε μέ πολλήν ἀπλότητα καί ὠφελοῦν πιό θετικά ἀπό τά γλυκά λογία, ὅπως τά πικρά φάρμακα ὠφελοῦν περισσότερο ἀπό τά γλυκά σιρόπια.

Ἡ ἐσωτερική ἀγάπη πληροφορεῖ, διότι γλυκαίνει καί ὄλο τόν ἐξωτερικό ἀνθρωπο ἀκόμη καί τόν ὁμορφαίνει μέ τήν Θεία Χάρι, ἡ ὁποία δέν κρύβεται, γιατί ἀκτινοβολεῖ.

Ὁ Ἄγγελος, σάν Ἄγγελος, σκορπάει πάντα αὐτό πού ἔχει, χαρά καί ἀγαλίασι οὐράνια. Ὁ ταπεινός καί χαριτωμένος ἀνθρωπος, εὐλογημένος ἀπό τόν Θεό, μεταδίδει Θεία Χάρι καί ἀλλοιώνει τούς σαρκικούς ἀνθρώπους καί τούς ἐλευθερώνει ἀπό τήν σκλαβιά τῶν παθῶν καί τούς πλησιάζει μ' αὐτόν τόν τρόπο στόν Θεό καί σώζονται.

Ἡ ἡσυχία καί ἡ ζωή τῆς ψυχῆς

Ὁφείλουμε νά εἶμαστε φίλοι τῆς ἡσυχίας καί τῆς προσευχῆς, γιά νά συνδεθοῦμε μέ τόν Θεό καί νά βροῦμε τήν πραγματική χαρά καί τήν Θεία παρηγοριά, διότι αὐτή ἡ οὐράνια γλυκύτητα θά συμμαζέψῃ τόν νοῦ καί τήν καρδιά μας ἀπό τά γήινα καί τά σωματικά στά οὐράνια καί πνευματικά.

Ἀκόμη καί τά μεγάλα προσκυνήματα Μονῶν πολλές φορές ξεφεύγουν ἀπό τόν πραγματικό τους σκοπό, πού εἶναι ἡ ἡσυχία καί ἡ προσευχή, γιατί φθάνουν νά καταντάνε ἐπιχείρησι. Γιαυτό καί μερικοί ἐπίσκοποι, πολύ δικαίως, θά ἤθελαν νά τήν ἔχουν οἱ ἴδιοι, γιατί οἱ Μοναχοί θά πρέπει νά ἀγαποῦν τήν ἀκτημοσύνη, πού ὀρκιστήκανε στό Θεό νά φυλάξουν.

Ὁ σκοπός ἐπομένως τῆς ζωῆς ὄλων ὅσοι θέλουμε νά εἶμαστε πνευματικοί ἄνθρωποι, εἴτε Μοναχοί εἴτε λαϊκοί, εἶναι ἀνώτερος, πνευματικός, νά φροντίζουμε δηλαδή τόν ἑσω ἄνθρωπο νά ὠραίζουμε, τήν ψυχὴν νά ἐπιμελούμεθα, ὑπέρ ἧς ὁ Χριστός μας ἐσταυρώθη. Καί ὁ κόσμος ἀπό ἐμᾶς τούς πιστούς θέλει τά ἀνώτερα καί τά πνευματικά καί ὄχι τά τοῦ σώματος, τά κοσμικά. Καί ἐμεῖς εἶναι ἀδύνατον νά νοιώσουμε τήν θεία παρηγοριά, τήν παραδεισένια γλυκύτητα, ἐάν δέν ἀποφύγουμε τήν κοσμική καί ἐάν δέν πεθάνῃ τελείως τό κοσμικό μας φρόνημα. Διότι οἱ θεῖες ἡδονές δέν γεννιοῦνται ἀπό τίς σωματικές ἡδονές ἀλλά ἀπό τίς σωματικές ὠδίνες, πού γίνονται στούς ἀγῶνες μέ ἐπίγνωσι καί διάκρισι γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

"Ἀπολαῦστε τήν πνευματική ζωή. Δέν ὑπάρχει τίποτε γλυκύτερο ἀπό αὐτήν. Ὁ ἀγών εἶναι σκληρός, εἶναι γλυκεῖς ὁμως οἱ στέφανοι. Δριμύς ὁ χειμῶν, γλυκὺς ὁ παράδεισος. Στά πνευματικά εἶναι ἀνοιχτή ἡ καρδιά: ἀγάπη χαρά. Τήν χαρά πού παίρνουμε ἐμεῖς στά πνευματικά δέν τήν νοιώθει ὁ διάβολος, γιαυτό μᾶς ζηλεύει, μᾶς φθονεῖ καί μᾶς στήνει παγίδες καί λιπούμεθα καί πέφτουμε. Πρέπει νά ἀγωνισθοῦμε, γιατί χωρίς ἀγῶνα δέν ἀποκτοῦμε ἀρετή..."

"...Ἐνθυμοῦμαι ἐκεῖνα τά χρόνια, στήν Πατρίδα μου, οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ζῆλον

πολύν. Εἰς τὰς ἀγρυπνίας, ὅταν ἐγίνοντο, ἐγέμιζε τό πάτωμα ἀπό δάκρυα. Ἦσαν πολύ ἀγνοί, πολύ πιά εὐλαβεῖς οἱ ἄνθρωποι τότε καί ἰδίως στά μέρη μας (στήν Καπαδοκία). Εἶχαν φόβον ἀλλά καί μεγάλην ἀγάπην πρὸς τόν Θεόν. Καί τά μικρά παιδιά, θυμᾶμαι, εἶχαμε εὐσέβειαν, ὑπακοήν καί ἀγάπην πρὸς τούς γονεῖς μας, ἀλλά καί πρὸς τούς μεγαλυτέρους μας εὐγένειαν. Οἱ διδάσκαλοι μᾶς ἐδίδασκαν πρῶτα τήν εὐσέβειαν καί τήν ἀγάπην πρὸς τόν Θεόν, τήν ἀγάπην πρὸς τήν Πατρίδα καί τά γράμματα. Αἱ ἑορταί μας εἶχαν μεγαλοπρέπειαν καί λέγαμε, πότε νά ἔλθουν. Τά ἀγαποῦσα ὅλα αὐτά. Εἶχα μεγάλην, δυνατὴν συγκίνησιν ἀπό μικρό παιδί γιά τά Θεῖα, ἀλλά καί γιά τά πατριωτικά. Ἦθελα νά κλαίω ἀπό χαρά. Τότε ἦσαν ὅλα καλύτερα. Σήμερα ἄλλαξαν, δέν ἔχουν ζῆλον καί δύναμιν γιά τά ὑψηλά μικροί καί μεγάλοι. Καί ὅσο περνοῦν τά χρόνια πρὸς τό χειρότερον θά πηγαίνωμεν. Ἄχ! Ἄχ!" (Ἀπό τόν βίον τοῦ Γέροντος Ἱερωνύμου τῆς Αἰγίνης).

"Κανένα βράδυ νά μὴ λείψῃ ἡ προσευχή σου πρὶν πέσης στό κρεβάτι. Θά κάμῃς προσευχή καί θά περιμένης, μέχρι νά ἔλθῃ ἡ μεταβολή. Θά περιμένης καί θά ἐπιμένης. Ἀλλά ὅταν ἔλθῃ ἡ μεταβολή, δηλαδή ἡ κατάνυξις, θά πάρῃς μεγάλη χαρά καί ἀλλοίωσι. Θά ἀπορῆς: ἐγὼ ἤμουν προηγουμένως, ὅταν ἄρχισα;" (Ἀπό τίς διδαχές τοῦ Γέροντος).

"...Ἡ νοητή χαρά ὑπάρχει ἐντός τῆς ψυχῆς τοῦ καθαρῶ, καί ὁ ἥλιος πού λάμπει σ' αὐτήν εἶναι τό φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος καί ὁ ἀέρας πού ἀναπνέουν οἱ ἔνοικοι σ' αὐτήν λογισμοί, εἶναι τό παράκλητον καί πανάγιον Πνεῦμα, οἱ δέ συγκάθεδροι αὐτοῦ εἶναι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, ζωή δέ καί χαρά εἶναι αὐτός ὁ Χριστός, τό ἐκ τοῦ φωτός τοῦ πατρὸς φῶς. Αὐτός ὁ καθαρὸς πάντοτε εὐφραίνεται στήν θεωρία τῆς ψυχῆς του, τῆς ὁποίας θαυμάζει τό κάλλος πού εἶναι ἑκατονταπλασίως λαμπρότερον τοῦ ἡλίου. Αὐτή ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ καί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι κρυμμένη μέσα μας κατὰ τόν λόγον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Αὐτή εἶναι ἡ νεφέλη τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία μόνον οἱ καθαροί στήν καρδιά εἰσέρχονται, γιά νά δοῦν τό πρόσωπον τοῦ ἰδίου τοῦ δεσπότη τους..." (Ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, Λόγος ΜΓ').